

Θύμησες... Πάσχα Κυρίου

του Μιχάλη Χατζηκυριάκου

Η επιχείρηση ξεκινούσε αρκετά νωρίς. Από τους πρώτους Χαιρετισμούς.

Κάθε Παρασκευή μαζευόμασταν όλα τα παιδιά απ' όλες τις ενορίες και σαρώναμε, στην κυριολεξία, τα χωράφια και τα περιβόλια του χωριού, αναζητώντας ξερά δέντρα ή κορμούς δέντρων και τα μαζεύαμε στην αυλή των εκκλησιών.

Από τις έξι ή επτά ενορίες (δεν θυμάμαι καλά), που είχε η Κυθραία αναφέρονται στις τρεις γειτονικές, τον Άγιο Ανδρόνικο, που ήταν η ενορία μου, την Αγία Μαρίνα και τον Άγιο Γεώργιο.

Οι Παρασκευές, λοιπόν, ήταν αφιερωμένες στο ιερό έργο της συγκέντρωσης όσο το δυνατόν περισσότερου καύσιμου υλικού για να μπορέσει να έχει η κάθε εκκλησία τη μεγαλύτερη «λαμπρατζιά», στην οποία, το βράδυ της Ανάστασης, «καίγαμε» τον Ιούδα.

Ο ανταγωνισμός ήταν μεγάλος. Οι γονείς παρακολουδούσαν την ακολουθία των Χαιρετισμών και την ίδια ώρα εμείς ξαμολιόμασταν στα χωράφια, τα οποία, ξαφνικά και για όσο χρόνο κρατούσε η Λειτουργία ζωντάνευαν από τις φωνές μας. Μετά βυθίζονταν πάλι στο σκοτάδι και την ησυχία τους. Διότι, ένα άλλο σημαντικό ζήτημα της παράδοσης αυτής ήταν οι αποστολές να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι να τελειώσει η εκκλησία. Όχι αργότερα.

Έτσι, έβλεπες ομάδες παιδιών, μέσα στα μαύρα σκοτάδια, να περιφέρονται στο χωριό, κουβαλώντας δέντρα ολόκληρα, τοποθετώντας ξύλινα συλάρια κάτω από το φορτίο, που τα κρατούσαν ανά δύο, ένας σε κάθε πλευρά. Χωρίς να το ξέρουμε τότε, επιτελούσαμε και οικολογικό έργο. Καθαρίζαμε το περιβάλλον από μη χρήσιμα πλέον υλικά, όπως σήμερα καθαρίζουν τις θάλασσες από το πλαστικό ή τα δάση από τα σκουπίδια. Τέτοια ωραία πράγματα.

Ένας ακόμη κανόνας ήταν ότι κάθε ενορία είχε το δικαίωμα να μαζεύει υλικό μέσα στα όριά της, χωρίς να αποκλείεται η παραβίαση της εδιμοτυπίας αυτής με τις αυτονόητες αφιμαχίες να επακολουθούν.

Η συγκέντρωση του υλικού κορυφωνόταν τη Μεγάλη Εβδομάδα, που, πλέον, επαναλαμβάνονταν κάθε μέρα.

Αισίως, φτάναμε στο Μεγάλο Σάββατο, όπου από το πρωί «στήναμε» τη «λαμπρατζιά». Τοποθετούσαμε στη μέση ένα κορμό, συνήθως από λεύκα (καβάτζι), γύρω-γύρω παλιά λάστιχα αυτοκινήτου και μετά τα υπόλοιπα ξύλα σε σχήμα πυραμίδας.

Παράλληλα, η παράδοση, που ακολουθούσαμε το ίδιο πιστά, ήθελε και την παρουσία κροτίδων (τα λεγόμενα «φουτζέκια») κατά τον εορτασμό της Ανάστασης.

Τα εν λόγω πυρομαχικά δεν υπήρχαν στην αγορά. Ήταν σπιτικά. Εξ ολοκλήρου ιδιοχειρώς κατασκευασμένα. Δικής μας παραγωγής, που λένε.

Ο τρόπος δημιουργίας μεταδιδόταν από γενιά σε γενιά και από φίλο σε φίλο και δεν ήταν μυστικός.

Στέλναμε τη μαμά και αγόραζε κάλλιο από το φαρμακείο (καθότι εμείς ήμασταν ανήλικοι). Το αναμειγνύαμε με θειάφι, που είχαμε στο σπίτι για διάφορα ψεκάσματα, με κάποια αναλογία, ρίχναμε μέσα και τριμμένο καρβουνάκι (αυτό που καπνίζουν ή καίνε λιβάνι) για να είναι πιο εύφλεκτο, το ανακατεύαμε και το υλικό ήταν έτοιμο. Μετά κόβαμε σε λωρίδες ένα ειδικό χαρτί (κατρόκολλα το λέγαμε γιατί ήταν περασμένο με κατράμι – πίσσα), σχηματίζαμε στην αρχή ένα τρίγωνο κωνί, μέσα στο οποίο βάζαμε μια κουταλιά από το εύφλεκτο υλικό και μετά το διπλώναμε σε όλο το μήκος της λωρίδας του χαρτιού. Στο τέλος έβγαινε μια τρίγωνη κροτίδα. Με πολλή προσοχή ανοίγαμε μια τρύπα στη μεγάλη πλευρά του τριγώνου με ένα καρφί μέχρι να φτάσουμε στο εσωτερικό και να βρούμε το υλικό. Η πυροδότηση της κροτίδας γινόταν με την τοποθέτηση ενός σπέρτου ανάποδα, δηλαδή η κεφαλή του να μπαίνει στην τρύπα μέχρι να συναντήσει το υλικό. Το μόνο που χρειαζόταν ήταν να ανάψουμε το σπίρτο και να απομακρυνθούμε.

Το βράδυ της Ανάστασης, μία ώρα πριν τα μεσάνυχτα, άναβε η «λαμπρατζιά».

Τα μεσάνυχτα, την ώρα που ο παπάς σε πλήρη κατάνυξη έψαλλε το «Χριστός Ανέστη», ήταν αδιανόητο να μην καλυφθεί η φωνή του με τον κατανυκτικό δόρυβο, που έκαναν οι κροτίδες στην αυλή της εκκλησίας, επιδέξια τοποθετημένες από τους ρέκτες του είδους, δηλαδή εμάς, στις υδρορροές του ναού (που πολλές φορές για ένα απροσδιόριστο λόγο στράβωναν ή κομματιάζονταν), ή σε άλλα ειδικώς επλεγμένα σημεία για να προκαλέσουν αναστάτωση. Παραδοσιακά πάντα. Ο κόσμος έμπαινε άρον άρον στην εκκλησία για να αποφύγει τα χειρότερα ή έφευγε για το σπίτι.

Εμείς συνεχίζαμε μέχρι την εξάντληση των αποθεμάτων των πυρομαχικών ή μέχρι την άφιξη της αστυνομίας. Η σεπτή βραδιά έκλεινε, συνήθως, με το κυνηγητό από τους αστυνομικούς γύρω από την εκκλησία και τα στενά του χωριού.

Δυστυχώς, σήμερα τα παιδιά μας, παρά τους ένδοξους γονείς τους, με το παραμικρό βεγγαλικό ή πυροτέχνημα τρομάζουν και κώνονται στα φουστάνια της μαμάς τους.

Κληρονομικότης, μηδέν...

Στα κείμενα εκφράζονται προσωπικές απόψεις των συνεργατών που τα υπογράφουν και δεν εκφράζουν ούτε δεσμεύουν με κανένα τρόπο το Σωματείο.